

mestressa de la ciència europea. Obres eixides a França, a Provença, Itàlia, Castella i àdhuc a regions més apartades, no trigaren gaire a ésser portades al nostre bell català. Del llatí, de l'aràbig i fins de l'hebraic ens incorporàrem així mateix moltes produccions. Sovint ens avençàrem, en aquesta tasca, a altres nacions més fortes i preparades.

Es aquell període en què es crearen les Universitats a Europa. La principal, entre totes, la de París, fogar del saber del món occidental, anomenada mare de totes les altres. En 1300, Jaume II instituí l'Estudi general de Lleida d'acord amb Bonifaci VIII. Aquest Estudi, millor diríem Universitat, fou afavorit amb els mateixos privilegis que s'havien atorgat a Tolosa en 1229. Ben aviat prengué molta importància i esdevingué la Universitat nacional de Catalunya.

En ella s'hi estudia la medicina, i els noms d'alguns dels seus catedràtics han arribat fins nosaltres: Guillem de Beziers, Pere Gavet, Pere Colom, Ramon Querol, Ramon Falgaç i, sobretot, Jacme d'Àgramunt, qui escriví un tractat molt important sobre la glàbola, malaltia terrible en aquells temps i que devastava Catalunya, com altres terres d'Europa i Asia. Es sabut, i ho recorda el doctor Freixas en el discurs inaugural abans citat, que, pel prestigi guanyat pels Estudis de Medicina de Lleida, Joan I els concedí el privilegi d'anatomitzar els cadàvers dels condemnats a mort. Per altra banda, el rei Pere IV atorga als doctors, llicenciats i aprovats de l'Estudi de Lleida, els drets a formar un Col·legi amb les mateixes prerrogatives que els de Montpeller.

La Universitat de Lleida arribà a ésser considerada com una de les primeres d'Europa. Eximeniç enumera les més importants en aquesta forma: París, Oxford, Cambridge, Tolosa, Perusa, Bolonya, Montpeller, Lleida i Salamanca.

En 1530 és fundat l'Estudi General de Perpinyà, i en 1354 el d'Osca, però passen molts anys abans d'atènyer la butlla papal que ha de convalidar la llur institució. El rei Martí, en 1398, proposa als Consellers de Barcelona d'instituir uns Estudis Generals a semblança dels de Lleida, i els Consellers rebutgen, no perquè atenguin a la reclamació dels Paers de Lleida, que reclamen a conseqüència dels privilegis procedents de Jaume II, sinó perquè no volen acceptar les condicions especials dels universitaris, "amb més drets que deures, i molts d'aquells incompatibles amb les lleis que regeixen Barcelona". En la Seu i Convent de Pares Predicadors s'hi llegien lliçons de Gramàtica, Lògica, Dret Canònic i Civil, Filosofia, i així mateix Medicina. Una nova proposició del rei, deu anys més tard, és també refusada, i així el rei Martí no podent fundar un Estudi General amb totes les Facultats, reorganitza i perfecciona l'Estudi de Medicina, estatuint que en ell es puguin donar graus, que li siguin lliurats cada any dos cadàvers de penjats que no siguin de Barcelona, que els professors i estudiants tinguin les mateixes prerrogatives que els dels Estudis de Montpeller, ordenant que "tots els que componen l'Estudi de Medicina, presents i futurs, i llurs mullers, fills i